

บันทึก

เรื่อง บุตรชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔
(ปัญหา ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๔ หรือไม่
และมีสิทธิรับบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดของบิดาหรือไม่)

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๓๒/๑๑๔๘ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๒ ขอรื้อคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงกลาโหมได้ขอให้ส่งจ่ายบำนาญพิเศษ และบำเหน็จตกทอดให้แก่นางสมเยาว์ ชูพินิจ ภริยาของ พล.ท.ดิลก ชูพินิจซึ่งถึงแก่กรรมเพราะ เหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๒๗ โดยขอเกินส่วนของ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ บุตรไว้ก่อน เนื่องจากอยู่ในระหว่างที่ผู้แทนโดยชอบธรรมร้องขอให้ศาลจังหวัดสระบุรีพิพากษา ว่าเด็กเป็นบุตรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๖ วรรคแรกเพื่อให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔)พ.ศ.๒๕๒๖ ซึ่งกระทรวงการคลังได้ดำเนินการดังกล่าว แล้ว

กระทรวงกลาโหมได้ส่งสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษามาตามยอม คดีหมายเลขดำที่ ๔๙๗/๒๕๒๗ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๒๘ ระหว่างนางบังอร แจ่มผล(มารดา ผู้แทนโดยชอบธรรมของ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ)ผู้ร้องกับนางสมเยาว์ ชูพินิจ ผู้ร้องคัดค้าน ที่ได้มีการ ตกลงประนีประนอมยอมความกันให้ผู้ร้องคัดค้านรับเงินบำเหน็จบำนาญแต่ผู้เดียว และผู้ร้อง ยินยอมรับเงินบำเหน็จบำนาญเป็นเงิน ๑๗๐,๐๐๐ บาท จากสิทธิที่ผู้ร้องคัดค้านจะได้รับทั้งหมด โดยขอถอนเรื่องกันส่วนและให้จ่ายส่วนที่กันไว้ให้แก่นางสมเยาว์ ชูพินิจ ในฐานะทายาทแต่ผู้เดียว โดยศาลมิได้ชี้ขาดว่า ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พล.ท.ดิลก ชูพินิจ หรือไม่ ซึ่งกระทรวงการคลังเห็นว่าไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายบำเหน็จบำนาญ และคำพิพากษา ตามยอมดังกล่าวไม่ผูกพันกระทรวงการคลังที่จะต้องจ่ายเงินส่วนที่กันไว้ เพราะมิใช่คู่กรณีด้วย

กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้รื้อเรื่องไว้ก่อนจนกว่าจะมีคำพิพากษาว่า ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรของ พล.ท.ดิลก ชูพินิจ หรือไม่ เพราะยังมีคดีหมายเลขดำที่ ๒๑๓๘/ ๒๕๒๙ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๒๙ อยู่ในศาลอุทธรณ์ และในช่วงระยะเวลาที่ศาลอุทธรณ์ยัง มิได้สั่งอย่างหนึ่งอย่างใด นายพินิจ ชูพินิจ มีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลคดีเด็ก และเยาวชนกลางขอให้ศาลพิพากษาว่าตนเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พล.ท.ดิลก ชูพินิจ ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๖ วรรคสอง และศาลได้มีคำพิพากษาดังกล่าว แล้วตามคดีหมายเลขดำที่ ๒๑/๒๕๓๐ คดีหมายเลขแดงที่ ๔๖/๒๕๓๐ แต่เนื่องจากคดี หมายเลขดำที่ ๒๑๓๘/๒๕๒๙ ของศาลอุทธรณ์ยังไม่ถึงที่สุด กระทรวงการคลังจึงได้รื้อเรื่องไว้ ปัจจุบันคดีดังกล่าวได้ถึงที่สุดแล้ว ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๐๖๔/ ๒๕๓๑ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๓๑

กรมบัญชีกลางเห็นว่า

๑. ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๒๖ “ทายาทผู้มีสิทธิ หมายความว่า (๑) บุตร และให้หมายความรวมถึงบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่ารู้หรือควรรู้ถึงความตายของบิดา”

มาตรา ๑๕๕๖ วรรคแรกและวรรคสองแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรในระหว่างที่เด็กเป็นผู้เยาว์ ถ้าเด็กมีอายุยังไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ ผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กเป็นผู้ฟ้องแทน ฯลฯ

เมื่อเด็กมีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์เด็กต้องฟ้องเอง ทั้งนี้โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม”

การที่นางบังอร แจ่มผล มารดาของ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดสระบุรี ขอให้พิพากษาว่า ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พล.ท.ดิลก ชูพินิจ บิดา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๔๙๗/๒๕๒๗ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๒๗ภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๒๖ แล้วกระทรวงการคลังจึงได้กันส่วนของบุตรไว้ก่อนเพื่อรอคำพิพากษาของศาลจังหวัดสระบุรีแต่ปรากฏว่ามิได้มีคำพิพากษาเกี่ยวกับเรื่องบุตรแต่อย่างใด ต่อมา นายพินิจ ชูพินิจมีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์ ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางพิพากษาว่าตนเป็นบุตรของ พล.ท.ดิลก ชูพินิจ ซึ่งก็พ้นกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๒๖ แล้ว จะถือว่าไม่ได้มีการฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตรภายในหนึ่งปี และตัดสิทธิมิให้ได้รับบำเหน็จบำนาญได้หรือไม่ เพราะขณะที่ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ มีอายุยังไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ กฎหมายห้ามมิให้ฟ้องเอง เมื่อศาลรับฟ้องและมีคำพิพากษาว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จะมีผลเป็นประการใด

๒. มาตรา ๓๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔

“สิทธิในบำเหน็จหรือบำนาญพิเศษเป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้”

มาตรา ๓๐๓ วรรคแรก แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“สิทธิเรียกร้องนั้น ท่านว่าจะพึงโอนกันได้ เว้นแต่สภาพแห่งสิทธินั้นเองจะไม่เปิดช่องให้โอนกันได้”

การที่นางบังอร แจ่มผล มารดาซึ่งเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของ ด.ช.พินิจชูพินิจ ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้พิพากษาว่า ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พล.ท.ดิลก ชูพินิจ แต่นางสมเยาว์ ชูพินิจ ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของ พล.ท.ดิลก ชูพินิจ ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องของนางบังอร แจ่มผล แล้วต่อมาทั้งผู้ร้องและผู้ร้องคัดค้านได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน โดยผู้ร้องยินยอมรับเงินจำนวน๑๗๐,๐๐๐ บาท ของเงินบำเหน็จ

บ้านญาติ และยินยอมถอนเรื่องราวขอรับบำเหน็จบ้านญาติเช่นนี้ จะเป็นการโอนสิทธิของ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ ให้แก่นางสมเยาว์ ชูพินิจ หรือไม่

๓. มาตรา ๑๕๗๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“นิติกรรมใดอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ดังต่อไปนี้ ผู้ใช้อำนาจปกครองจะทำได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) ประนีประนอมยอมความ

ฯลฯ

ฯลฯ”

การที่นางบังอร แจ่มผล ประนีประนอมยอมความแต่ไม่ปรากฏว่าได้รับอนุญาตจากศาลจะผูกพัน ด.ช.พินิจ ชูพินิจ หรือไม่ จะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๕๗๔ (๘) หรือไม่ และต่อมา ด.ช.พินิจ ชูพินิจ มีอำนาจฟ้องคดีขอให้ศาลพิพากษาว่าเป็นบุตรได้อีกหรือไม่ เพราะจากคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๕๒๒/๒๕๒๖ วินิจฉัยว่า ภริยาของผู้ตายทำสัญญาประนีประนอมยอมความอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ตายในศาลยกที่ดินอันเป็นทรัพย์มรดกตกทอดแก่บุตร ๓ คน ให้แก่บิดาของผู้ตาย เมื่อไม่ปรากฏว่าได้รับอนุญาตจากศาลให้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ จึงไม่มีผลบังคับถึงทรัพย์สินหรือไม่อาจแสวงสิทธิจากทรัพย์สินได้ และจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๗/๒๕๑๔ วินิจฉัยว่ามารดาผู้ใช้อำนาจปกครอง จะทำสัญญาประนีประนอมยอมความเพื่อระงับสิทธิของเด็กโดยลำพังไม่ได้ จะต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน หากมารดาขึ้นทำสัญญาประนีประนอมยอมความแทนเด็กเพื่อระงับสิทธิในการฟ้องคดีโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล สัญญาดังกล่าวไม่มีผลบังคับ เด็กยังคงมีอำนาจฟ้องคดีขอให้เด็กเป็นบุตรได้ ฉะนั้น จากคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองคดีดังกล่าวข้างต้น พอจะพิจารณาเปรียบเทียบกับคำพิพากษตามยอมรายนี้ ได้หรือไม่ และสัญญาประนีประนอมในศาลรายนี้ จะมีผลผูกพัน ด.ช.พินิจ ชูพินิจ ด้วยหรือไม่

๔. มาตรา ๑๓๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

“ในคดีที่คู่ความตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกันในประเด็นแห่งคดีโดยมิได้มีการถอนฟ้องนั้น และข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความกันนั้นไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ให้ศาลจดยกร่างพิสดารแสดงข้อความแห่งข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความเหล่านั้นไว้ แล้วพิพากษาไปตามนั้น

ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาเช่นว่านี้ เว้นแต่ในเหตุต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ”

(๒) เมื่อคำพิพากษานั้นถูกกล่าวอ้างว่าเป็นการละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ฯลฯ

ฯลฯ”

การที่นางบังอร แจ่มผล ผู้ร้องขอให้ศาลพิพากษาว่า ด.ช.พินิจ ชูพินิจเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พล.ท.ดิลก ชูพินิจ ปรากฏว่ามีผู้ร้องคัดค้าน จึงเป็นคดีมีข้อพิพาท ในที่สุดผู้ร้องและผู้ร้องคัดค้านได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันในเรื่องที่ว่าผู้ร้องยอมถอน

เรื่องราวขอรับบำนาญ และผู้ร้องยินยอมรับบำเหน็จบำนาญจำนวน ๑๗๐,๐๐๐ บาทเท่านั้น ซึ่งข้อตกลงนี้หากเกี่ยวกับประเด็นที่ร้องขอให้ศาลพิพากษาแต่อย่างใดไม่ และกรณีดังกล่าวจะเป็นการต้องห้ามตามประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๑๓๘ หรือไม่ เพราะจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๙๒/๒๕๒๘ วินิจฉัยถึงเรื่องการประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาลว่าจะต้องเป็นการตกลงประนีประนอมยอมความในประเด็นแห่งคดี ฉะนั้น จากคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวพอจะพิจารณาเทียบเคียงกับคู่กรณีรายนี้ได้หรือไม่ เพราะกรณีดังกล่าวมิใช่ประเด็นข้อพิพาทตามปกติธรรมดา แต่เป็นเรื่องสิทธิแห่งสภาพบุคคลเป็นสิทธิในครอบครัว น่าจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การประนีประนอมยอมรับบำเหน็จบำนาญบางส่วนแทนการวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นที่ขอให้พิจารณาว่าเด็กเป็นบุตรของผู้ตายหรือไม่นั้น จะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๕. ตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

“ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกาและการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง ฯลฯ

ถึงแม้ศาลจะได้กล่าวไว้โดยทั่วไปว่าให้ใช้คำพิพากษาบังคับแก่บุคคลภายนอกซึ่งมิได้เป็นคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลด้วยก็ดี คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ย่อมไม่ผูกพันบุคคลภายนอก ฯลฯ”

การที่นางบังอร แจ่มผล ผู้ร้อง และนางสมเยาว์ ชูพินิจ ผู้ร้องคัดค้านทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน นั้น ย่อมมีผลผูกพันเฉพาะนางบังอร แจ่มผลกับนางสมเยาว์ ชูพินิจเท่านั้น กระทั่งการคลังเป็นเพียงบุคคลภายนอกมิได้มีฐานะเป็นคู่ความด้วย คำพิพากษาดังกล่าวจะมีผลผูกพันกระทรวงการคลังที่จะต้องจ่ายบำเหน็จบำนาญให้แก่นางสมเยาว์ ชูพินิจด้วยหรือไม่

จากปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังกล่าวข้างต้น กรมบัญชีกลางเห็นว่าเมื่อบิดาซึ่งเป็นข้าราชการถึงแก่กรรม ได้มีการร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรของผู้ตายภายในหนึ่งปีแล้ว น่าจะถือว่าเป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๒๖ แล้วส่วนการดำเนินคดีจะเป็นอย่างไรจะมีเหตุขัดข้องอย่างไร ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะกระทรวงการคลังมีหน้าที่รอผลการพิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรของผู้ตายหรือไม่ เพื่อจะได้ส่งจ่ายเงินส่วนที่กันไว้สำหรับบุตรเท่านั้นหากศาลพิพากษาว่าเด็กไม่ใช่บุตรของผู้ตาย กระทรวงการคลังมีหน้าที่จ่ายส่วนที่กันไว้ให้กับภริยาได้ สำหรับกรณีเด็กร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร แม้จะพ้นกำหนดเวลาตามกฎหมายบำเหน็จบำนาญแล้วก็ตาม แต่เมื่อมีเหตุขัดข้องและไม่เป็นไปตามวิธีการของกฎหมายก็สมควรอนุโลมให้เป็นคุณแก่เด็ก ซึ่งตามข้อเท็จจริงก็ไม่อาจโต้แย้งได้ว่าเด็กไม่ใช่บุตรของผู้ตาย

กระทรวงการคลังจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยว่า “บุตร” ในกรณีดังกล่าวรายนี้ จะถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายที่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ และบำเหน็จตกทอดของบิดา หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้วปรากฏว่าพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖ บัญญัติให้บุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่ารู้หรือควรารู้ถึงความตายของบิดาเป็น “ทายาทผู้มีสิทธิ” ได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวด้วย^๑ กรณีที่หาเรื่องนี้ นางบังอร แจ่มผล มารดา ซึ่งเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ บุตรได้ฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรภายในกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖ และได้ขอให้กระทรวงกลาโหมกันเงินบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดในส่วนที่จะตกได้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมายไว้แล้ว แต่ต่อมา นางบังอร แจ่มผล มารดา ซึ่งเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ ได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความในศาลกับนางสมเยาว์ ชูพินิจ ภริยาของ พลโท ดิลก ชูพินิจ ยินยอมรับเงินบำเหน็จบำนาญจำนวน ๑๗๐,๐๐๐ บาท จากสิทธิที่นางสมเยาว์ ชูพินิจ ผู้ร้องคัดค้าน จะได้รับทั้งหมดและยินยอมถอนเรื่องราวคัดค้านการรับเงินบำเหน็จบำนาญของ พลโท ดิลก ชูพินิจ และไม่ตั้งใจให้ศาลมีคำสั่งตามคำร้องที่ยื่นไว้ต่อศาลศาลชั้นต้นได้พิพากษาตามยอมแล้ว แต่กรมบัญชีกลางเห็นว่า สัญญาประนีประนอมยอมความในศาลซึ่งศาลได้พิพากษาตามยอมแล้วนั้น ไม่ผูกพันกรมบัญชีกลางซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ตามนัยมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง^๒ กรมบัญชีกลางมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่จะต้องจ่ายเงินบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิเท่านั้น ตามกรณีที่หาเรื่องนี้ กรมบัญชีกลางจะจ่ายเงินบำนาญพิเศษหรือบำเหน็จตกทอดได้ต่อเมื่อศาลชี้ขาดว่า ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พลโท ดิลก ชูพินิจ หรือไม่เท่านั้น ในเมื่อศาลยังมิได้ชี้ขาดว่า ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พลโท ดิลก ชูพินิจ หรือไม่ กรมบัญชีกลางจึงไม่อาจจ่ายเงินบำนาญพิเศษหรือบำเหน็จตกทอดให้แก่ผู้ใดได้ นางบังอร แจ่มผลมารดา ซึ่งเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ จึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นนำคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ขอให้ศาลชี้ขาดว่า ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พลโท ดิลก ชูพินิจ ศาลชั้นต้นเห็นว่าไม่ใช่กรณีการอ้างว่าเป็น

^๑พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ลา”

“ลา”

“ทายาทผู้มีสิทธิ” หมายความว่า

(๑) บุตร และให้หมายความรวมถึงบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงความตายของบิดา

“ลา”

“ลา”

^๒โปรดดูมาตรา ๑๔๕ จากบันทึกนี้ หน้า ๕

บุตรชอบด้วยกฎหมาย แต่เป็นเรื่องการตกลงกันตามสัญญาประนีประนอมยอมความในศาล ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมายและศาลก็พิพากษายอมไปแล้ว เมื่อผู้ร้องถอนคำคัดค้านการรับบำเหน็จบำนาญไปแล้ว จึงไม่มีเหตุอะไรที่กรมบัญชีกลางจะอ้างไม่จ่ายเงินบำเหน็จบำนาญ ในเมื่อกรมบัญชีกลางโต้แย้งสิทธิเช่นนี้ก็ชอบที่จะฟ้องกรมบัญชีกลางเพื่อให้ศาลวินิจฉัยได้ ศาลจึงสั่งยกคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่นั้น นางบังอร แจ่มผลมารดา ซึ่งเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ จึงอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นในระหว่างที่ศาลอุทธรณ์ยังมีคำสั่งอย่างใด ด.ช.พินิจ ชูพินิจ ก็มีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์ และได้ยื่นคำร้องต่อศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางขอให้ศาลพิพากษาว่าตนเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พลโท ดิลก ชูพินิจ ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางพิเคราะห์พยานหลักฐานแล้วมีคำสั่งว่านายพินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรของ พลโท ดิลก ชูพินิจ หลังจากนั้น ต่อมา ศาลอุทธรณ์เห็นว่าเมื่อศาลได้พิพากษายอมจนคดีถึงที่สุดแล้ว จะขอให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่อีกไม่ได้ จึงพิพากษายืนตามคำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งยกคำร้องขอพิจารณาใหม่นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) เห็นว่า ตามข้อเท็จจริงในกรณีนี้ นางบังอร แจ่มผล มารดา ซึ่งเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดสระบุรีขอให้ศาลมีคำสั่งให้ ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พลโท ดิลก ชูพินิจ ไว้แล้วภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตาย ซึ่งเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๒๖ จึงถือได้ว่าได้มีการยื่นฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีแล้ว การที่นายพินิจ ชูพินิจ ได้ฟ้องคดีต่อศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางขอให้ศาลมีคำสั่งว่าตนเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พลโท ดิลก ชูพินิจ ก็เป็นการฟ้องคดีที่ต่อเนื่องกับคดีเดิมเพื่อให้ได้มาซึ่งคำพิพากษาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่อาจขอให้ศาลจังหวัดสระบุรียกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้อีก เพราะได้มีคำพิพากษายอมจนคดีถึงที่สุดไปแล้วนั่นเองและเมื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางได้มีคำพิพากษาว่า ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ พลโท ดิลก ชูพินิจ แล้ว ก็ย่อมถือได้ว่า ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๒๖ อย่างครบถ้วนแล้ว จึงถือได้ว่า ด.ช.พินิจ ชูพินิจ เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษและบำเหน็จบำนาญของ พลโท ดิลก ชูพินิจ ผู้เป็นบิดา

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๓๒